

KULTURA FIZYCZNA

Zadania własne Miasta w zakresie kultury fizycznej, ze względu na zróżnicowany stan własności obiektów sportowych realizowane są w oparciu o zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy o samorządzie gminnym i o samorządzie powiatowym. Miasto od 1 stycznia 1999 r. przejęło od władz wojewódzkich bazę rekreacyjno - sportową w celu jej dalszego wykorzystania w ramach realizacji zadań własnych. Sprawuje także nadzór nad działalnością stowarzyszeń kultury fizycznej oraz związków sportowych.

Ogólny stan ilościowy bazy sportowej w Krakowie

Tabela VIII.1

Stan ilościowy bazy sportowej w Krakowie

rodzaj obiektu	2000	2001
stadiony sportowe	9	9
boiska sportowe	310	310
pływalnie kryte	15	15
pływalnie otwarte	6	5
kąpieliska otwarte	4	4
lodowiska sztuczne	1 (dwie tafle)	1 (dwie tafle)
korty tenisowe	72	75
przystanie żeglarskie	8	8
strzelnice	2	2
ujeżdżalnie	5	5
tor łuczniczy	1	1
kręgielnie	1	1
hale sportowe	13	13
sale ćwiczeń, siłownie	282	282
inne (Aqua Park)	.	1

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Wiele spośród wymienionych obiektów sportowych i rekreacyjnych posiada zaplecze usługowe, w skład którego wchodzi: pawilony sportowe, sanitarno-szatniowe, gabinety odnowy biologicznej oraz internaty sportowe. Nie brak w naszym mieście terenów rekreacji otwartej wyposażonych w urządzenia dla czynnego wypoczynku - ścieżki zdrowia, ścieżki rowerowe, place zabaw i ciągi spacerowe. Wśród nich na uwagę zasługuje Lasek Wolski, Krakowskie Błonia, tereny uzdrowisk Kraków - Swoszowice. Poza tym do bazy rekreacyjnej Miasta zaliczyć należy liczne parki i ogrody zabaw dla dzieci oraz powszechnie lokowane w różnych formach i możliwościach użytkowych tereny zieleni publicznej.

W Krakowie znajduje się wiele prywatnych studiów wyposażonych w siłownię, saunę, solarium i inne urządzenia służące uprawianiu ogólnorozwojowych sportów siłowych oraz rekreacji, relaksowi i odnowie biologicznej. Ich liczba trudna jest do oszacowania, gdyż funkcjonują one w większości na zasadzie działalności gospodarczej prywatnych osób.

Rozmieszczenie wybranych obiektów sportowych na terenie Krakowa przedstawia rys. VIII.1.

Tabela VIII.2

Kluby pierwszoligowe funkcjonujące w Krakowie w 2001 r.

TS Wisła	koszykówka kobiet,
Wisła Kraków SSA	piłka nożna,
KS Podgórze	kręgle,
KS Bronowianka	tenis stołowy,
AZS Kraków	sekcja lekkoatletyczna,
WKS "Wawel"	sekcja lekkoatletyczna,
AZS AGH	badminton

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Tabela VIII.3

Najpopularniejsze dyscypliny sportowe uprawiane na terenie Krakowa (opracowano na podstawie danych uzyskanych od stowarzyszeń kultury fizycznej współpracujących z miastem w zakresie upowszechniania kultury fizycznej)

L.P.	Dyscyplina	liczba podmiotów oferujących dyscyplinę	ilość zawodników, uprawiających dyscyplinę	udział w całości populacji uprawiającej sport
1	aerobik	9	246	1,23%
2	badminton	5	173	0,86%
3	biegi na orientację	2	70	0,35%
4	bilard	1	38	0,19%
5	boks	1	20	0,10%
6	brydż sportowy	3	38	0,19%
7	cyklotrial	1	15	0,07%
8	gimnastyka	10	880	4,39%
9	hokej	1	91	0,45%
10	jeździectwo	4	184	0,92%
11	judo	7	415	2,07%
12	ju - jutsu	2	74	0,37%
13	kajakarstwo	5	216	1,08%
14	karate	4	280	1,4%
15	kolarstwo	5	187	0,93%
16	kolarstwo górskie	6	226	1,13%
17	koszykówka	31	1558	7,77%
18	kręglarstwo	1	14	0,07%
19	kulturystyka	1	60	0,3%

20	lekka atletyka	6	528	2,63%
21	łucznictwo	2	131	0,65%
22	łyżwiarstwo	1	36	0,18%
23	modelarstwo	3	138	0,69%
24	motocross	2	30	0,15%
25	narciarstwo	7	317	1,58%
26	piłka nożna	64	5824	29,04%
27	piłka ręczna	9	465	2,32%
28	pływanie	9	775	3,86%
29	radioorientacja sportowa	1	33	0,16%
30	ringo	1	35	0,17%
31	rugby	1	84	0,42%
32	siatkówka	35	1391	6,94%
33	spadochroniarstwo	2	99	0,49%
34	sporty balonowe	1	15	0,07%
35	sporty lotnicze	1	88	0,44%
36	strzelectwo	3	108	0,54%
37	szachy	10	223	1,11%
38	szermierka	2	109	0,54%
39	szybownictwo	1	38	0,19%
40	taniec sportowy	4	205	1,02%
41	tenis stołowy	21	625	3,12%
42	tenis ziemny	12	453	2,26%
43	triathlon	1	21	0,1%
44	turystyka	4	77	0,38%
45	unihock	5	105	0,52%
46	wioślarstwo	2	79	0,39%
47	wspinaczka sportowa	1	5	0,02%
48	zapasy	2	123	0,61%
49	żeglarstwo	4	214	1,07%
50	żużel	1	12	0,06%
51	sekcje rekreacyjne	13	333	1,66%
RAZEM 330		17	504	.

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Dokonania Miasta w zakresie kultury fizycznej

Kraków - z uwagi na ilość mieszkańców przekraczającą 100 tys. osób - jest tzw. powiatem

grodzkim, czyli gminą na prawach powiatu, realizującą zadania obydwu tych szczebli władzy samorządowej.

W związku z powyższym przede wszystkim zobowiązany jest - we współdziałaniu z organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego - do tworzenia warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej.

Miasto - jako jednostka samorządu terytorialnego - realizuje zadania w zakresie kultury fizycznej jako:

- zadania własne (art. 4, art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej),
- we współdziałaniu z organami administracji rządowej, klubami sportowymi oraz stowarzyszeniami kultury fizycznej i ich związkami,

Zobowiązane jest także do organizowania działalności w dziedzinie rekreacji ruchowej oraz tworzenia odpowiednich warunków materialno-technicznych dla jej rozwoju. Zadania te realizowane są w szczególności poprzez:

- 1) popularyzację walorów rekreacji ruchowej,
- 2) organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych,
- 3) szkolenie kadry instruktorów i kierowanie ich do prowadzenia zajęć rekreacyjnych,
- 4) tworzenie, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej. (art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 stycznia o kulturze fizycznej).

Ponadto w zakresie obowiązków organów jednostki samorządu terytorialnego leży zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających w górach(we współdziałaniu z organami administracji rządowej, dyrekcjami parków narodowych, a także z osobami prawnymi i fizycznymi prowadzącymi w górach działalność w zakresie kultury fizycznej), jak również zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się w miejscach wyznaczonych oraz uprawiających sporty wodne (we współdziałaniu z osobami prawnymi i fizycznymi prowadzącymi nad wodą działalność w tym zakresie oraz organami administracji rządowej - art. 54 ust 1 i 2 ustawy z dnia 18 stycznia o kulturze fizycznej). Wykaz ustawowych obowiązków uzupełnia współdziałanie z Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym oraz Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w zakresie - odpowiednio - organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach, jak też organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na wodach (art.56 ustawy z dnia 18 stycznia o kulturze fizycznej).

Jako gmina, Kraków zobowiązany jest do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców poprzez realizację m.in. spraw kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych (art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

Jako powiat, Kraków wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, m.in. w zakresie kultury fizycznej i turystyki (art. 4 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie powiatowym). Ponadto prowadzi ewidencję Uczniowskich Klubów Sportowych oraz sprawuje nadzór nad działalnością stowarzyszeń kultury fizycznej i ich związków (art.7 ust.4, art. 15 ust. 1 i 3, art. 16 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze

fizycznej, art.8 ust.5, art. 25 - 28, art. 30 ust.1, art. 31, art. 41 ust.1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach).

Prezydent Miasta wydaje także zezwolenia oraz zakazy (zarząd powiatu) na przeprowadzenie imprez masowych, w tym w zakresie kultury fizycznej (art. 8, art. 9 ust. 1, art. 10, art.13a ust.1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych)

Wskazane przepisy prawne powodują konieczność poszukiwania przez poszczególne organa władzy samorządowej partnerów, którzy w sposób profesjonalny, zgodnie z wolą ustawodawcy wykonają te zadania. Adresatem stają się więc przede wszystkim stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe, posiadające przygotowaną, wyspecjalizowaną kadrę szkoleniową, sprawdzone metody treningu sportowego i naboru spośród dzieci i młodzieży a także bazę obiektów i urządzeń przystosowanych do prowadzenia zajęć.

W roku 2001 Miasto współpracowało ze 106 jednostkami zajmującymi się sportem i rekreacją w zakresie realizacji zadania upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży.

Działalność Miasta w zakresie kultury fizycznej polega przede wszystkim na współdziałaniu ze stowarzyszeniami oraz udzielaniu im pomocy w realizacji zadań. Na terenie Krakowa działa obecnie blisko 400 klubów i związków sportowych, w których sport i rekreację uprawia ok. 22 tys. zawodników i zawodniczek. Blisko 72% tej liczby stanowią dzieci i młodzież do 19 roku życia.

Najpopularniejsze dyscypliny sportowe, uprawiane w naszym mieście to: piłka nożna, koszykówka, siatkówka, gimnastyka, pływanie, lekka atletyka.

Tabela VIII.4

Wielkość dofinansowania z budżetu miasta klubów sportowych w latach 2000-2001

Rok	Wielkość dofinansowania (tys. zł)
2000	2 759,76
2001	5 210,50

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Wielkość dofinansowania klubów sportowych w 2001 wzrosła o około 89% w stosunku do roku 2000.

Tabela VIII.5

Dofinansowanie z budżetu miasta imprez sportowych zorganizowanych w latach 2000 i 2001

Rok	Ilość imprez	Ilość uczestników	Kwota (w tys. zł)
2000	3	7,5 tys.	165,36
2001	4	8,5 tys.	224,00 zł

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Tabela VIII.6

Dofinansowanie form rekreacji i imprez sportowych, zorganizowanych w ramach grantów dla instytucji pozarządowych w latach 2000 i 2001.

Impreza	Ilość imprez		Ilość uczestników		Kwota (w tys. zł)	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
obozy i zgrupowania	80	---	2 997	---	470,61	332,10
imprezy sportowe	43	82	25 800	38 400	114,88	213,20

źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

Kraków realizuje swoje zadania w zakresie kultury fizycznej w oparciu o system dotacji udzielanych stowarzyszeniom kultury fizycznej. Corocznie Rada Miasta Krakowa uchwała w budżecie limit środków z przeznaczeniem na działania Miasta (własne i zlecane) w zakresie kultury fizycznej. Zarząd Miasta Krakowa w uchwałach wykonawczych decyduje o szczegółowym rozdysponowaniu tych środków dla poszczególnych klubów i związków sportowych - realizatorów zadań zleconych przez Miasto w zakresie kultury fizycznej. Podmiotami objętymi dofinansowaniem ze środków budżetowych są jednostki kultury fizycznej, działające na terenie Miasta Krakowa, które poprzez swoją działalność statutową prowadzą zajęcia w zakresie upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży do 19 roku życia.

Stowarzyszenie kultury fizycznej, nawiązujące współpracę z Miastem Kraków, na podstawie umowy dwustronnej, zobowiązuje się do wykonania zadań Miasta w zakresie upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, zgodnie z przedłożonym Gminie rozkładem zajęć, w zamian za co Gmina deklaruje pomoc finansową dla stowarzyszenia (w tym także finansowanie działalności rozwojowej).

Obszary współpracy Miasta Krakowa z klubami:

- Całoroczna działalność w zakresie upowszechniania kultury fizycznej (zajęcia programowe)
- Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży (obozy szkoleniowe, turnusy rekreacyjne)
- Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych
- Remonty obiektów kultury fizycznej
- Inicjatywy inwestycyjne w dziedzinie kultury fizycznej

Prezydent Miasta Krakowa rokrocznie na przełomie stycznia i lutego przyjmuje najlepszych sportowców, trenerów, działaczy oraz przedstawicieli krakowskich mediów sportowych, nagradzając ich listami gratulacyjnymi oraz nagrodami rzeczowymi. Jest to okazja do integracji środowiska sportowego Krakowa oraz wzajemnej wymiany doświadczeń.

Szczególne formy wspierania kultury fizycznej przez Miasto

- Udzielanie klubom ulg i zwolnień z opłat należnych Gminie

Rada Miasta Krakowa podjęła w roku 1997 uchwałę, dotyczącą polityki udzielania stowarzyszeniom kultury fizycznej Krakowa ulg i zwolnień w opłatach z tytułu użytkowania gruntów Gminy i prowadzenia działalności pozastatutowej. Pomoc Gminy wg ustalonego w uchwale modelu polega na

rekonwersji strumienia finansowego zaniechanych bądź umorzonych, należnych wpływów do budżetu Gminy (opłaty z tytułu użytkowania gruntów komunalnych, podatki za działalność pozastatutową) na przypływ rzeczowy w formie usług. Stanowi to uzupełnienie przepływów pieniężnych w formie dofinansowania, przekazywanego klubom i stowarzyszeniom kultury fizycznej.

- Ustanowienie honorowego tytułu Przyjaciel Sportu

Kierując się intencją wspierania, prowadzenia i rozwoju działalności protekcyjnej w zakresie kultury fizycznej, Rada Miasta Krakowa ustanowiła honorowy tytuł PRZYJACIELA SPORTU, który przyznawany będzie corocznie osobom lub podmiotom gospodarczym za wyróżniającą pomoc finansową w zakresie kultury fizycznej, wspomaganie imprez sportowych lub podmiotów kultury fizycznej. Rada Miasta Krakowa podjęła niniejszą uchwałę celem stworzenia warunków do pobudzania i promowania działań zmierzających do systematycznego podnoszenia poziomu organizacyjnego kultury fizycznej w Gminie Kraków. Ustanowienie tytułu Przyjaciela Sportu powinno przyczynić się do uzyskania wsparcia finansowego, rzeczowego, a także intelektualnego przedsięwzięć sportowych w Gminie Kraków. Wsparcia takiego oczekuje się od podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Intencją uchwały jest promowanie i wspieranie inicjatyw o charakterze bezinteresownej opieki stałej lub okazjonalnej w dziedzinie kultury fizycznej.

Po raz pierwszy honorowe tytuły Przyjaciela Sportu nadane w roku ubiegłym w uznaniu za całokształt działalności w 2000 r. otrzymali:

- pani Józefa Latos - Ślusarczyk była lekkoatletka AZS Kraków, obecnie poetka - autorka tomiku wierszy pt. "Przeskoczyć ziemię" - w całości poświęconemu polskiemu sportowi, a w szczególności lekkiej atletyce,
- pan Wiesław Skimina współanimator reaktywacji sekcji koszykówki w KS "Cracovia",
- pan Wojciech Ogonowski wspierający sekcję brydża sportowego w KKS "Olsza"

W II edycji konkursu tytuły Przyjaciela Sportu za działalność w 2001 r. będą przyznawane w dwóch kategoriach, tj.:

- za najciekawszą formę i efektywność wspierania kultury fizycznej - według kryteriów określonych przez komisję - Kapitułę honorowego tytułu Przyjaciela Sportu.
- za najwyższy wkład finansowy w rozwój kultury fizycznej poprzez pomoc udzieloną osobom lub organizacjom w zakresie przedsięwzięć i działalności kultury fizycznej.

Kandydatury do tytułu mogą zgłaszać osoby fizyczne lub prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej oraz organy administracji publicznej.

- Przyznawanie stypendiów sportowych

Promując rozwój talentów w kulturze fizycznej, Rada Miasta Krakowa ustanowiła stypendia sportowe Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa dla szczególnie uzdolnionych sportowców, posiadających status amatora, dla

których sytuacja materialna jest barierą dalszego rozwoju. Stypendia sportowe Miasta Krakowa będą wyróżnieniem przyznawanym corocznie na okres jednego roku, sportowcom posiadającym status amatora, reprezentującym podmioty działające w oparciu o ustawę o kulturze fizycznej, funkcjonujące na terenie Gminy Kraków. Stypendia sportowe będą przyznawane po raz pierwszy w 2002 roku. Ponadto przyznawane będą także stypendia celowe, związane z udziałem sportowców w prestiżowych imprezach sportowych.

- Akcja "Zima w Mieście" i "Lato w Mieście"

Rokrocznie - w okresie ferii zimowych i letnich wakacji - organizowane przedsięwzięcia, podczas których młodzież szkolna korzysta bezpłatnie z gminnych obiektów sportowych. W akcji rokrocznie udział bierze ok. 50 tys. uczestników.

Najważniejsze inwestycje Miasta w dziedzinie kultury fizycznej

Tabela VIII.7

Informacja o prowadzonych inwestycjach w 2001

Lp.	Adres	Rodzaj inwestycji	Kwota (w tys. zł)
1.	ul. Zarzecze 135	Kontynuacja budowy dużej hali o wym. 29x45,15m w Centrum Sportu KS "Bronowianka	100,00
2.	ul. Stróża Rybna	Rozbudowa klubowego budynku zaplecza KS "Płaszowianka" - wykonanie stanu surowego budynku zaplecza o pow. 269 m2	283,20
3.	ul. Fieldorfa Nila	Modernizacja zaplecza sanitarno technicznego KS "Clepardia"	125, 000
4.	ul. Kolna (przy stopniu wodnym "Kościuszko")	Tor Kajakarstwa Górskiego	2 000,00

źródło: Wydział Spraw Społecznych i Wydział Rozwoju Miasta UMK

W 2001 roku przygotowywano do realizacji i rozpoczęto realizację "Toru Kajakarstwa Górskiego". Tor kajakowy wraz z budynkiem zaplecza i konieczną infrastrukturą techniczną będzie zlokalizowany na prawym brzegu Wisły, na łuku ul. Kolnej w sąsiedztwie starorzecza Wisły; obejmuje teren o pow. 15 ha. Całość toru kajakowego wraz z kanałami doprowadzającymi rozciąga się na długości ok. 600 m. Początek toru, basen startowy, znajduje się około 160 m poniżej stopnia wodnego "Kościuszko". Poza obrębem wałów na dwóch poziomach terenu, na istniejących rzędnych wysokościowych, zlokalizowany będzie budynek zaplecza socjalnego toru kajakarstwa górskiego. Projektowany tor kajakarstwa górskiego będzie miał wyjątkowe znaczenie sportowe i rekreacyjne nie tylko dla Krakowa ale i regionu krakowskiego. Będzie na nim można organizować imprezy sportowe na skalę

mistrzostw Europy i Świata

Podstawową funkcją obiektu będzie funkcja szkoleniowa. Obiekt będzie spełniał wymogi centrum szkolenia olimpijskiego, zaspokoi także potrzeby dydaktyczne AWF i kajakarskich klubów sportowych. Dzięki spiętrzeniu wody w basenie startowym możliwe będzie także przeprowadzenie treningów i meczy piłki wodnej. Ponadto obiekt będzie dostępny dla wszystkich amatorów rekreacji i sportów wodnych, będą na nim organizowane spływy pontonowe i kajakowe, pokazy rodeo wodnego. Wyposażenie budynku zaplecza - gabinety odnowy biologicznej i fizykoterapii, sauna, siłownia, umożliwią całoroczne wykorzystanie obiektu jako ośrodka rehabilitacji. Zrealizowanie koryta toru kajakowego przewiduje się w 2002 roku celem umożliwienia rozegrania na nim akademickich mistrzostw świata. Ukończenie realizacji pozostałych elementów zaplanowane jest na rok 2003.

W 2001 roku rozpoczęto również przygotowanie inwestycji sportowo - rekreacyjnych do realizacji w formule partnerstwa publiczno - prywatnego. Istotą proponowanej formuły jest zrealizowanie inwestycji przez inwestora zewnętrznego za własne środki. Miasto natomiast oferuje grunt. System ten zapewni inwestorowi prawo do:

- zarządzania wzniesionymi obiektami,
- wznoszenia, w zakresie wynikającym z ustaleń planu zagospodarowania, obiektów komercyjnych (handlowych, hotelowych)

Do realizacji w tej formule zgłoszono m. innymi inwestycje; budowa Parków Rodzinnych przy ul. Opolskiej, ul. Kurczaba, ul. Halszki i ul. Wysłouchów, budowa hali widowiskowo - sportowej z lodowiskiem na os. Mistrzejowice, modernizacja basenu OSiR "Krakowianka" przy ul. Eisenberga oraz zagospodarowanie terenu zalewu przy ul. Bulwarowej.

Remonty i modernizacje prowadzone w 2001 r.

Wartość dofinansowania remontów i modernizacji z budżetu miasta wyniosła w 2001 r. 1 167 268,00 zł Podpisano 31 umów na dofinansowanie prac remontowych prowadzonych w obiektach kultury fizycznej w tym m. innymi w Akademickim Związku Sportowym Kraków, Parafialnym Klubie Sportowym "Jadwiga", Osiedlowym Stowarzyszeniu Sportowym "Opatkowianka", wymieniono stolarkę okienną w 3 obiektach m. innymi w BKS "Wanda", KS "Wieczysta", TS "Tramwaj", wykonano remont ogrodzenia obiektów, boisk sportowych w 10 obiektach m. innymi w KS "Bronowianka", Kolejowym Klubie Wodnym 1929, Zwierzynieckim Klubie Sportowym, przeprowadzono remont dachów w 7 obiektach m. innymi w KS "Clepardia", KS "Korona", KS Nadwiślan", ponadto przeprowadzono remont boisk sportowych w 6 obiektach, remont instalacji centralnego ogrzewania w KS "Grębałowianka".

Rys. VIII.1

Wybrane obiekty sportowe i rekreacyjne na terenie Krakowa

